Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ЧЕРВНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 8, 1979 No. 127. VOL. LXXXVI.

ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА І УККА, ПОЛІТИЧНІ АКЦІЇ, ФІНАНСИ ТА ІНШІ АКТУАЛЬНІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Ню Йорк. — Взаємовідношення Валентина Мороза і УККА, політичні акції у Вашінгтоні і світі, 20-річчя схвалення резолюції про Тиждень Поневолених Націй, фінансові впливи і видатки в цьому році в порівнянні з попереднім, прийняття в члени УККА Асоціяції Українців Америки і Української Спортової Централі Америки, бажання відходу на емеритуру адміністраційного директора мгра Івана Базарка та ряд інших актуальних справ були предметом чергових нарад і рішень Екзекутиви УККА минулої суботи, 2-го червня.

Наради відкрив в год. 11-ій перед полуднем президент УККА проф. д-р Лев Добрянський, а проводив ними теперішній екзекутивний віцепрезидент о. шамб. Роберт Москаль. На початку нарад мгр Іван Базарко, адміністраційний директор УККА, згадав коротко про померлих у звітовому часі видатних громадян-діячів: д-ра Дениса Квітковського, Юліяна Ревая, проф. Івана Вовчука та ред. Михайла Панасюка, пам'ять яких вшановано хвилиною тихої молитви.

Хто опікується Валентином Морозом?

Після прийняття прочитаного секретарем Ігнатом Білинським протоколу з попередніх нарад, Екзекутива УККА чи не найбільше уваги приділила справі взаємовідношення між звільненим недавно із доголітнього совєтського ув'язнення Валентином Морозом та УККА. Дискусію в цій справі попередив мгр Іван Базарко обширним звітом про несподіване звільнення Мороза, його приїзд до Ню Йорку та відбуті із його участю зустрічі, зібрання, наради, маніфестації та пресові конференції, про що широко інформувала преса та інші засоби масової інформації. На закінчення свого звіту мгр І. Базарко коротко ствердив, що максимальний успіх зовнішніх виступів Валентина Мороза після його звільнення треба завдячувати УНСоюзові та його екзекутивним урядовцям: головному предсідникові д-рові Іванові Флисові, головному секретареві Володимирові Сохані, головному касирові Уляні Дячук та їхнім співробітникам в Головній Канцелярії УНС і редакції „Свободи", які заопікувалися Валентином Морозом у перших днях після його звільнення та постаралися якнайкраще наладнати зв'язки з американськими і міжнародними засобами масової інформації. Про це з признанням згадували й поодинокі дискутанти (пані Христина Навроцька, д-р М. Снігурович). Рівночасно,—звітував дальше мгр Іван Базарко,—був великий натиск з боку українських громад і організацій відносно зустрічей з Морозом та його виступів. Д-р І. О. Флис та інші екзекутивні співпрацівники в УНСоюзі намагалися в межах можливостей задовільно наладнувати також і ці справи. Але, деякі труднощі та непорозуміння внутрішнього українського порядку виникли після того, як у пресі („Свобода" з 9-го травня) надруковано заяву Валентина Мороза під час його зустрічі з представниками української преси в понеділок, 7-го травня, що з тим днем він перейшов під протекторат і опіку УККА, в системі якого діють всі українські громадські установи в Америці. У повідомленні також сказано, що з тим днем в усіх справах відносно Мороза, як і кореспонденцію для Мороза, треба скеровувати на адресу УККА.

(Закінчення на стор. 4)

ЮВІЛЕЙ ІНЖ. РОМАНА РАКОВСЬКОГО

Пі-і Люба та інж. Роман Раковські

Ню Йорк (Роман С. Голіят). — Українська громада великого Ню Йорку величо вшанувала 3-го червня ц. р. інж. Романа Раковського з нагоди його 80-річчя. Адв. Роман Гуглевич, голова Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, який був організатором святочного ювілейного комітету привітав Ювілята й учасників цієї небуденної зустрічі, попросивши пароха церкви св. Юра о. д-ра Володимира Гавліча ЧСВВ, щоб провів молитву.

Тостмайстер, д-р Іван Флис, предсідник УНСоюзу, у привітальному слові подав коротку характеристику Ювілята, згадав про його велику працю для розбудови фінансової бази на терені ЗСА, тобто Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч", адвокатом якої на протязі років є д-р Іван Флис.

Головний промовець Дмитро Григорчук — голова Централі Українських Кредитових Кооператив Америки з осідком в Чікаго, накреслив короткий життєпис Ювілята, який започаткував працю для свого народу на Рідних Землях. Ювілят був директором Народного Промислу у Львові, основоположником виробництва цикорії „Луна", ревізором і інспектором Ревізійного Союзу Українських Кооператив, за його ініціятивою постав там же у Львові Центробанк, а тут в Ню Йорку, 19-го травня 1951 року інж. Роман Раковський став одним з перших організаторів Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч", яка на протязі 28-ох років стала однією із найбагатших українських кредитівок в ЗСА. Під цю пору на терені ЗСА маємо 30 кредитівок. Під-

(Закінчення на стор. 3)

СССР ПОЧИНАЄ ПЕРЕВИЩУВАТИ ЗСА МІЛІТАРНО — ТВЕРДЯТЬ ПРЕЗИДЕНТ І ЙОГО ДОРАДНИКИ

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер і його найближчі дорадники в справах крайової безпеки признали, що Совєтський Союз мілітарно наздогнав Америку і що ЗСА мусять збільшити видатки на оборонні потреби, щоб стояти на рівні совєтської військової сили. Речники Білого Дому заявили, що на засіданні Крайової Ради Безпеки, яка відбулася в середу, 5-го червня ц. р. президент Картер і його дорадники познайомились з матеріялами, які власне вказують на пересунення балансу військової сили в користь Москви в ділянці атомової і конвенційної зброї.

Звідомлення, яке названо „вичерпним ствердженням" було приготовлене співробітниками Збігнєва Бжезінського, дорадника президента Картера в справах крайової безпеки. Деякі високі урядовці Державного департаменту, а також секретар оборони Геролд Бровн затурбовані тим фактом, що у звідомленні переважно наголошується військову силу СССР.

Помимо того, що на нараді не прийнято жадного рішення в цій справі, речники Державного департаменту переконані, що ЗСА мусітимуть збільшити оборонний бюджет на черговий рік, щоб вдержати баланс сили у світі.

В Еспанії продовжуються демонстрації і політичні вбивства

Мадрид, Еспанія. — У багатьох містах Еспанії продовжуються масові демонстрації і політичні вбивства. У понеділок, 4-го червня, невідомі вбивники знову виконали атентат на двох поліцистів, коли вони поверталися з полудня в північній частині Мадриду. Число вбитих перейшло вже 80 осіб у цьому році, серед яких є 36 поліцистів, а решта цивільні особи, переважно політичні діячі і високі військові старшини.

У місті Памплона сотні поліцистів розгнали гумовими кулями, газом і ножовим приладдям маси демонстрантів, які протестували проти вбивства 24-річної жінки, яку нібито мав застрілити поліцист. На підставі поліційних зізнань, жінка загинула випадково, коли цивільні демонстранти, накинувшись на озброєного поліциста і намагаючись відібрати від нього машинову рушницю, відбезпечили курок і рушниця вистрілила. У пов'язанні з цим вбивством у провінції басків проголошено генеральний страйк і ситуація з кожною годиною погіршується.

Напруження в Еспанії найбільше замітне у столиці Мадриді, де на протязі тільки двох днів у місяці травні підступно вбито 17 людей і тяжко поранено 42 особи. Цю терористичну акцію вважається найгрізнішою після смерти диктатора Франціска Франка в 1975 році.

Минулого тижня навіть дві опозиційні політичні партії, Комуністична і Соціялістична, приєднались до спільної деклярації підтримки уряду прем'єр-міністра Адольфа Суареза у боротьбі з терроризмом, який, як твердять політичні спостерігачі, починає захитувати довір'я до відносно нової демократичної системи в Еспанії. Так звана права коаліція і один фашист, член парляменту, долучились до баскських груп у поборюванні цієї деклярації довір'я. В дипломатичних колах існує переконання, що уряд мусить зробити драстичні заходи у відношенні до терористичних груп, якщо бажає задержати спокій в країні і не допустити до дальших масових вбивств провідних одиниць цивільної адміністрації і військовиків.

У БАВНД БРУКУ ВІДБУДЕТЬСЯ НАРАДА ТРЬОХ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ МИТРОПОЛІЙ

Вінніпег, Канада. — Тижневик „Вісник", орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді інформує, що 29 і 30-го червня та 1-го липня в Бавнд Бруку, Н. Дж., осередку Української Православної Церкви в ЗСА, відбудуться наради трьох Митрополій УПЦеркви у вільному світі: УГПЦеркви в Канаді, УПЦеркви в ЗСА і УАПЦеркви в діяспорі. Остання така нарада відбулася в жовтні 1973 року в Торонто, яку тоді скликав покійний вже сьогодні бл. п. Митрополит Михаїл. У цій нараді, — як пише названа газета, — візьмуть участь всі українські православні єпископи та делеговані представники Церковних Проводів згаданих трьох Українських Православних Митрополій у вільному світі.

Програму нарад ще повністю не устійнено, але, як пише інший журнал, орган УАП Церкви в Европі „Рідна Церква", основною справою нарад на конференції буде 1000-річчя хрищення України та схвалення програми спільного відзначення цієї великої річниці трьома Митрополіями УПЦеркви. Розглянуть теж стан Православної Церкви в Україні та в усіх країнах теперішнього українського поселення в світі.

СССР остерігає Пакістан

Москва. — Совєтський Союз остеріг Пакістан, що на випадок війни поміж тією країною і Афганістаном Москва „не стоятиме осторонь", а оборонятиме свого союзника, тобто Афганістан, з яким граничить.

Ця повторна й гостра пересторога появилася в „Правді", офіціозі Комуністичної партії СССР, у статті за підписом Алексєя Петрова. Як правило, цей псевдонім вживає Центральний Комітет КП СССР для офіційних заяв. Стаття обвинувачує Пакістан у збройних нападах на Афганістан та у намаганнях створити внутрішню кризу. „Події розвиваються у напрямку конфлікту в безпосередньому сусідстві з нашою країною", — сказано в статті з підкресленням, що Пакістан фактично повів „агресію проти держави, з якою СССР має спільний кордон".

Як відомо, вже від кількох місяців в Афганістані йде боротьба поміж повстанцями й військами прокомуністичного уряду цієї країни. Найбільш завзяті бої відбуваються у північно-східній частині Афганістану, де повстанці кількакратно захоплювали провінційні столиці. СССР значно збільшив мілітарну допомогу Афганістанові та число совєтських дорадників з метою здушити повстання.

СССР ПРОПОНУЄ МОСКВУ МІСЦЕМ ПЕРЕГОВОРІВ З КИТАЙЦЯМИ

Москва. — Речники уряду Совєтського Союзу заявили, що вони готові переговорювати з Китайською Народною республікою щодо внормування відносин і співпраці між СССР і Китаєм та запропонували, щоб така конференція відбулася у Москві вже в липні або серпні ц. р. Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико подав цю заяву совєтських керівників до відома у формі окремого меморандуму, що його пізніше опублікувало совєтське пресове агентство ТАСС, яке, у свою чергу, розіслало цей меморандум до всієї преси.

Дипломати твердять, що совєтська пропозиція має, на меті дещо захитати впевненість З'єднаних Стейтів Америки напередодні зустрічі президента Джіммі Картера з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим у половині цього місяця. Повідомлення у грудні м. р., що ЗСА визнають уряд Китайської Народної Республіки і нав'яжуть з Китаєм дипломатичні зв'язки та пізніші події були причиною поважного погіршення американсько-совєтських відносин і припиненої зустрічі Картера з Брежнєвим. Покищо немає жадних познак, що Москва мінятиме політику у відношенні до Пекіну, якого вона вважає ворогом Совєтського Союзу і його сателітів. Ще минулої п'ятниці Брежнєв, перебуваючи з офіційною візитою в Будапешті, Мадярщина, критикував керівників КНР, що вони, мовляв, поспішно бажають озброїтись за допомогою Заходу і знищити детант. „Китай, — заявляв Брежнєв, — став серйозною військовою загрозою". Він для прикладу подав інвазію Китаю на В'єтнам на початку цього року та інші „авантюрницькі акції китайської вояччини".

Совєтський меморандум, що його совєтське міністерство закордонних справ передало представникові китайської амбасади в Москві, може бути відповіддю на подібну китайську ноту з 5-го травня ц. р., у якій також закликалось до переговорів між КНР і Совєтським Союзом.

У совєтському меморандумі пропонується відбути розмови на рівні заступників міністрів закордонних справ, або шляхом визначення окремих делегатів на переговори з обидвох країн. Ці представництва мали б опрацювати тимчасовий зобов'язуючий документ, який заступив би договір щодо 30-річної приязні і ненападу, який вигасає в 1980 році. Відновлена співпраця між КНР і СССР повинна базуватись, на думку Москви, на принципах політики співіснування і закинення намагань щодо політичної і військової гегемонії.

Загально сподіваються, що уряд Китайської Народної Республіки дасть позитивну відповідь на совєтську ноту і що розмови між двома великими комуністичними країнами можуть розпочатися в означеному часі. Речник китайської амбасади в Москві заявив кореспондентам, що мова совєтського документу є дуже обережна і що представником СССР на переговори з китайцями правдоподібно буде Леонід Ф. Ілліч'єв і Ю. Джан з китайської сторони. Остання подібна зустріч на такому високому рівні відбулася в 1969 році між прем'єром Алексеєм Косигіним і прем'єром Джоу Енлаєм. Після того розпочались збройні зудари на ріці Уссурі і гостра ворожнеча тривала аж до 1978 року, хоч зі совєтської сторони було декілька спроб відновити переговори.

Президент Південної Африки зрезиґнував у наслідок виявлення скандалів

Йоганнесбург, Південна Африка. — Президент Південно-Африканської Республіки, Джон Ворстер, відомий із його політики апартеїду, тобто політики роздільного проживання рас, якої він додержувався, займаючи становище прем'єр-міністра на протязі 11-ох років до вересня минулого року, зрезиґнував зі свого посту в понеділок, 4-го червня, після того, як спеціяльна слідча комісія виявила його причетність у різних незаконних діях. У грудні минулого року ця сама комісія, що її очолює суддя Рудольф Еразмус, ствердила, що президент Ворстер не мав жадного відношення до незаконних дій міністра інформації Корнеліюса Малдера і секретаря інформації Ешеля Руді. Однак нові свідчення, зокрема інформації генерала Гендріка ван ден Берга, голови Бюра державної безпеки, підтвердили вину Ворстера, який знав про дії його урядовців.

Згідно з ствердженнями слідчої комісії, Ворстер і його прибічники старалися добитися впливів в американській пресі і засобах інформації, видаючи на ту ціль державні гроші в сумі 11,35 мільйона долярів. Їх посередником у ЗСА був видавець Джон МекГоф, який в 1975 році старався закупити за ці гроші щоденник „Вашінгтон Стар". Згідно з твердженнями речників генерального прокуратора ЗСА Ґріффіна Бела, МекГоф запропонував видавцям „Вашінгтон Стар" 25 мільйонів долярів, з того 11 мільйонів готівкою. Коли йому це не вдалось, МекГоф зужив гроші на закуп газети „Сакраменто Юніон" в Каліфорнії. Слідча комісія також ствердила, що МекГоф одержав додатково суму 1,35 мільйона долярів, за які він закупив половину шерів у британській телевізійній сіті ЮПІТН.

Після резиґнації Ворстера пост президента займе тимчасово президент сенату Південної Африки, Мараїс Вільйен, до часу виборів, що їх проголосить прем'єр-міністер П. В. Бота.

Китай і В'єтнам переводять виміну хворих і ранених воєнних полонених

Токіо. — Із дня 5-го червня пресове агентство Ассошієйтед Пресс інформує, що уряди Китайської Народної Республіки та В'єтнаму, в серії третьої виміни воєнних полонених, схоплених під час прикордонної війни — звільнили їх ще більше число. Китайський уряд звільнив 487 в'єтнамців, а в'єтнамський — 55 китайців, двох більше, як спочатку повідомляло радіо Ганой. Заки в'єтнамські полонені покинули Китай, їх обдаровано ручками до писання і ручними прожекторами, — і як подає китайське пресове агентство, — „багато в'єтнамців висловило свою подяку за подбайливе трактування їх та піклування".

Дві сторони погодились 22-го червня ц. р., у серії виміни, звільнити 1,638 в'єтнамських і 237 китайських воєнних полонених.

В. МОРОЗ ЗУСТРІНУВСЯ ІЗ ЕКЗЕКУТИВОЮ ТА ДИРЕКЦІЙНОЮ РАДОЮ ЗУАДК-У

Під час зустрічі Валентина Мороза з Екзекутивою та Дирекційною Радою ЗУАДК-у. Валентин Мороз (посередині), (зліва) монсеньйор Роберт Москаль, (справа) д-р Олександер Білик президент ЗУАДК-у.

Філядельфія, Па. (І. Сокільний). — У дні 23-го травня ц. р. В. Мороз, після дуже активного дня у Філядельфії (пресова конференція в Болч Інституті та відвідини Індепенденс Моллу і Дзвона Свободи), зустрінувся із членами Екзекутиви та Дирекційної Ради ЗУАДК-у, які замешкують у Філядельфії.

ЗУАДК ще в 1974 році оформив і склав документи на виїзд В. Мороза зі СССР з належною фінансовою порукою (1,000 доларів), у американській амбасаді в Москві. Однак, ці заходи у тому часі про виїзд В. Мороза не дали ніякого результату.

Д-р О. Білик у своєму привіті накреслив 35-річний шлях праці ЗУАДК-у, а зокрема його успішну кампанію у переселенні біля 80,000 українських емігрантів після Другої світової війни із ДП-таборів у Европі до ЗСА. Д-р О. Білик підкреслив, що ЗУАДК у своїй харитативній праці допомагатиме всім українцям, потребуючим допомоги, а зокрема сьогодні перед ЗУАДК-ом стоїть пекуче завдання допомоги українським дисидентам та їхнім родинам. Д-р О. Білик вручив В. Морозові книгу про ЗУАДК: „Брат-Братові". На цій зустрічі В. Мороз ще раз висказав вдячність українській громаді та рівнож ЗУАДК-ові за його наполегливі заходи про його звільнення.

Тут також обговорено справу фонду для допомоги В. Морозові та його родині, яка незабаром повинна прибути до ЗСА.

Делегати останніх Загальних Зборів ЗУАДК-у в квітні ц. р. прийняли рішення, щоби ЗУАДК взяв, на себе зобов'язання матеріяльної та правної опіки над В. Морозом. На початку травня ц. р. в пресі появився комунікат-заклик Екзекутиви ЗУАДК-у, який взивав українську громаду пересилати жертви на „Фонд допомоги В. Морозові та його родині" до ЗУАДК-у: Юнайтед Юкрейнієн-Амерікен Реліф Коммітті, 1321 Ліндей евеню, Філядельфія, Па, 19141.

ЗУАДК в цьому комунікаті повідомив, що в Українській Щадниці на цей фонд відкрито окреме конто ч. 6040.

У цій зустрічі з В. Морозом взяли участь члени Екзекутиви: д-р О. Білик — президент, М. Кавка — секретар, д-р В. Гнатюк — скарбник та заступники президента: о. Р. Москаль, І. Качанівська, д-р П. Стерчо, д-р І. Скальчук, д-р М. Ценко, інж. І. Скіра та Дз. Швед, члени Дирекційної Ради: д-р Н. Пазуняк, д-р В. Чума, голова Контрольної комісії — д-р В. Саляк, член Контрольної комісії — С. Вовчак, мгр Ю. Мазуркевич, голова Комітету Оборони В. Мороза та директор Канцелярії ЗУАДК-у п. М. Баранецький.

Відбувся З'їзд Об'єднання Колишніх Вояків УПА

Торонто (М.Л.).—У днях 26-го і 27-го травня, у Торонто відбувся делегатський з'їзд Об'єднання Колишніх Вояків УПА ЗСА і Канади.

З'їздом проводила президія в складі: Модест Ріпецький — голова; Володимир Дашко — заступник; Махайло Бохно і Роман Мац — секретарі.

На з'їзді 41 делегатів вибрали нові керівні органи: Юрій Лопатинський — голова; Михайло Мігус, Володимир Сорочак і Ірина Сурмач — заступники; Олександер Білевич — секретар; Іван Дмитрик — скарбник; Теодор Гайдук і Степан Аламчук — вільні члени; Контрольна комісія: Ярослав Струтинський — голова, Роман Мац і Степан Баб'як — члени.

Делегати з'їзду висловили своє вдоволення з того, що ініціятива членів Об'єднання КВ УПА видати всі збережені документи підпільної боротьби з часу і після 2-ої світової війни вже увінчалась поважним успіхом. За час каденції попередньої Управи Об'єднання появились друком три томи Літопису УПА. Це документальне видання появляється зараз за спільним зусиллям Об'єднання Колишніх Вояків УПА і Товариства Колишніх Вояків УПА, які в своїх рядах згуртовують бувших вояків УПА і діячів підпілля. Питанням „Літопису" присвячено на з'їзді найбільше часу й уваги. Рішено, щоб дальше наполегливо збирати і чимскоріше видати якнайбільше документального історичного матеріялу, який висвітлює бойові дії УПА на рідних землях.

Літопис УПА можна замовити: Litopys U.P.A., c/o Kiev Printers Ltd., 860 Richmond Street West, Toronto, Ont., Canada M6J 1C9

Померла бл. п. Ольга з Федаків Коновалець

Рим, Італія. — Минулої середи, 6-го червня, в одній з місцевих лічниць померла бл. п. Ольга з Федаків Коновалець, вдова по першому голові Проводу Українських Націоналістів сл. п. полковникові Євгенові Коновальцеві, — інформує Провід Українських Націоналістів.

Похорон відбудеться в Римі на цвинтарі Верано в суботу, 9-го червня. На прохання бл. п. Ольги Коновалець, з ПУН не подано даних про її життьовий шлях.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перенаголошувана пропаґанда

У зв'язку з відзначенням в СССР так званого „возз'єднання" України з Росією, що його, нібито, в Переяславі 325 років тому „радісно схвалили" українські і російські посли, тепер в Україні, як також в інших республіках Совєтського Союзу совєтські вчені, письменники, поети, журналісти і урядом відряджені політруки підняли такий пропаґандивний галас, якоого населення вже давно не пам'ятає. Очевидно, в парі з тим розпочалося перенаголошування „єдности" і „дружби" українського й російського народів в „єдиній сім'ї" і, як цього сподівалися українські патріоти, посилилося фальшування історичних фактів і то так нахабно, що часом треба дивуватися чи пишуть це люди із здоровим глуздом.

Щоб, як каже Павло Загребельний, „скріпити чуття найглибшої любови", очевидно любови України до „старшого брата" Росії, київські наставники Кремля не тільки відбувають „урочисті" засідання Верховної Ради, Спілки письменників України, Академії Наук УССР, профспілок, робітничих гуртків і колгоспників, але також запрошують на ці урочистості „братів" росіян, щоб їм розказати про вплив російської культури і літератури на літературу і культуру України та нібито на формування її духових вартостей. Більше того, у щоденній пресі і журналах появилися численні пропаґандивні статті, у яких по різному співається хвалу „старшому братові". „Якби з різних творів українських письменників зібрати образи росіянина — ми мали б повне уявлення про прекрасний, щедрий і великодушний російський народ", — пише у „Літературній Україні" Павло Загребельний, який в допомогу своїм міркуванням покликає Тараса Шевченка, Івана Франка і багатьох інших світочів української літератури і, як треба було сподіватися, теперішнього диктатора комуно-московської імперії Леоніда Ілліча Брежнєва, який, нібито, має сказати напередодні святкувань „возз'єднання", що росіяни і всі люди в СССР живо цікавляться турботами і успіхами українського народу.

Інший автор, а саме Ю. Кордуфо, доктор історичних наук і директор Інституту історії АН УССР, пише в „Радянській Україні", як український народ нібито радісно сприймав Переяславську угоду, як Хмельницький про те тільки й думав, щоб прилучити Україну до Росії, „яких єднає спільна мова, спорідненість матеріяльної й духової культури".

Пеани в честь російської імперії, „матері обидвох народів", автори опісля переносять на Совєтський Союз, як підбудову для майбутнього процесу злиття націй і народностей і творення єдиного великого совєтського народу, процес якого посилився особливо після XXУ з'їзду КПСС.

Немає сумніву, що всі ці гучні святкування, всі ці „щедрі братерські зустрічі", підкреслення „глибокого коріння духового єднання народів", були зумисно аранжовані імперськими верховодами, щоб відвернути увагу від проголошених національно визвольним рухом ідей виходу України зі складу СССР і створення окремої Самостійної Незалежної Української Держави. Можна всякими способами заперечувати існування цього руху в Україні, що й роблять комуно-московські імперіялісти і їхні висланники за кордоном, але якраз возз'єднувальна дурійка, яка сьогодні проходить в Україні і цілій совєтській імперії, свідчить про щось протилежне. Вона також відкриває справжнє обличчя імперії, говорить про правдиві цілі московського месіяністського імперіялізму і, до речі, осмішує совєтський „інтернаціоналізм".

Українці на поселеннях, особливо люди пера, повинні, спираючись таки на совєтські джерела, викривати цю чергову совєтську фальшивку і показати західнім країнам правдиве обличчя комуно-московських імперіялістів, гнобителів численних народів, які в минулому були самостійними.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ

НАЙБІЛЬШИЙ ПОКУПЕЦЬ СВІТУ І ЙОГО ОСОБЛИВІ ІНТЕРЕСИ

(юст). — При швидкому темпі нашого щоденного життя і при навантаженні його подіями великої — як нам здається — ваги, ми поволі стаємо „читачами заголовків". Звичайно, тільки коли він впадає в око або в ухо своєю сензаційністю, або коли він відноситься прямо до актуальних проблем, які турбують нашу громаду, ми вглиблюємося, вчитуємося або вслухуємося в його зміст. Тому не диво, що коли засоби комунікації приносять вістки про корупцію в такій „обскурній" державній аґенції, як „Джі-Ес-Ей" — „Ґовернмент Сервісес Адміністрейшен", ми здебільшого проглядаємо оком читача чи вухом слухача повз таку новинку без уваги й зацікавлення.

А проте, коли такі вістки, різного формату та змісту повторяються раз-у-раз протягом багатьох місяців, а ще й попадають під великі заголовки на перших сторінках преси, то це вже може означати, що вони, взяті в сумі, можуть бути зовсім важливі з погляду загального інтересу. Немає сумніву, що до такої важливости виростає і справа цієї маловідомої, непомітної, мало атрактивної державної аґенції, якою є „Джі-Ес-Ей" — Адміністрація Державної Служби. Вона — популярно звана найбільшим покупцем світу — має за завдання постачати все потрібне всім державним (федеральним) установам в Америці: від будинків-хмародерів, комп'юторів й іншого бюрового устаткування, до голок і дитячих пеленок. Вона стоїть у тіні голосних державних аґенцій, таких як Департамент Закордонних Справ, Пентагон, Еф-Бі-Ай, Сі-Ай-Ей, чи Екзекутивні бюра Білого Дому. Але без неї усі вони — і всі другі — не могли б діяти: не мали б приміщення, друкарських машинок, нових килимів і фотелів, чистих вікон і „гарячих" телефонічних ліній і всього того, що потрібне — або й не дуже — американській бюрократії. Вона будує, перебудовує, купує і продає надвишку матеріялів, малює стіни, які часто не потребують, перемеблюовують бюра міністрів, сенаторів і різних більших та менших шефів, коли вони зміняються, або коли їм або їхнім секретаркам не подобається більше старе... Одним словом, вона в великій мірі є функціональною силою в системі бюрократії цієї країни. А по тому, як вона функціонує сама, можна судити — з обережними застереженнями — і цілу професійну бюрократію бодай в її моральному аспекті.

У модерній державі бюрократія — професійна орґанізація державних службовців — необхідна для нормального функціонування держави. Це той постійний людський апарат, який виконує щоденну роботу в усіх безчисленних ділянках державної орґанізації. Зміняються королі чи королеви, президенти, міністри чи вибрані конґресмени, але стоїть без змін бюрократія. Вона стала в різних країнах окремою клясою чи станом у соціяльній побудові народу, зі своїми особливостями, добрими й злими.

У державах, з яких вийшла найбільша частина нашої еміґрації, в царській Росії і цісарській Австрії, ця кляса мала неабияку повагу, самовпевненість, почуття власної гідности тощо.

Петро Великий зорганізував її як „чин" на пруський лад, за взором військової організації, з царськими родичами на горі, з різним „превосходительствами" і тому подібне, аж до „добродія" пана возного, такого як той, що залицявся до Наталки Полтавки. Не так уже мілітарно, але, все таки, зі становим респектом було зорганізоване урядництво австрійської держави. І, очевидно, всі як і в Росії, носили мундири, як не на будень, то про свято. Ще батьки й діди наші пригадують і нам розказують про ці мундири з золотими пагонами і лавровими листками, а зокрема про шаблі з золотими кутасами і такими ж прикрасами на піхвах — що і як кому належало. Ще пам'ятають, як наприклад на державне свято, коли ґімназія мусіла виступати в параді, на її чолі маршерував директор, „пан радник", у парадному мундирі і з шаблею, тупою, але із золота блискучою, при боці.

Демократичний вітер, який повіяв коли велась Перша світова війна, покінчив з мундирами й шаблями. Але осталася в Европі основна характеристика бюрократії: її станова гордість, амбіція, почуття власної гідности і - назагал — чесність у службі. У Великій Британії і досі має таку горду й гідну назву „Сівіл Сервант"

Правда, ми знали про випадки корупції, але вони практично зводились до примітивного хабарництва. Нарікали, кажуть, жидівські купці, на непорядок в Австрії. В Німеччині, мовляв, кожний знає, що ніхто не бере хабарів і ми до того пристосовуємося; в Росії кожен чиновник бере хабарі і ми це знаємо і відповідно поступаємо; але ось в Австрії: один бере, а другий не бере і де ж тут порядок?

І ось приїхали ми до Америки: стала вона нашою

(Закінчення на стор. 4)

Зиновій Квіт

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКЕ ДВОМОВНЕ НАВЧАННЯ СТАЛО ДІЙСНІСТЮ

Коли говоримо про двомовне навчання на американському континенті, то наші очі звернені в першу чергу на Канаду і ЗСА. Це країни, де, поза Україною живе найбільше українців.

До цього часу те двомовне навчання іншого роду в Канаді, а іншого — в ЗСА. В Канаді воно йде по лінії користей різних національних груп, а в ЗСА, покищо, цього не можна сказати, хоча вже є додатні прояви, про які згадаємо нижче. Нас цікавить українська сторінка цього процесу.

Чемпіоном українсько-англійського двомовного навчання в Канаді стала провінція Альберта, після початкових труднощів, які спричинили найбільше деякі самі українці, які побоялись погодитись на 80 відсотків навчання в українській мові — мовляв — діти втратять знання англійського. Це навчання уже від 6-ох років відбувається на базі 50 відсотків по-українському, а 50 відсотків по-англійському в публічних і католицьких школах. Канадська держава оплачує українських учителів і видання нових підручників, які є на рівні англомовних. Ми мали нагоду обсервувати дітей, які з радістю і охотою брали такі підручники в свої руки. Не менше приємно й авторові цих шкільних підручників заслуженій учительці Альберти, третього покоління, родженої в Канаді українки, п-і Ксені Турко, чути український щебіт дітвори, яка ще кілька літ тому не знала своєї рідної мови. Покищо є одна або дві школи в Манітобі, що перейшли на двомовне українсько - англійське навчання. Є вістки, що осінню ціла українська Манітоба переходить на двомовне навчання. Треба ствердити, що за українцями в Альберті пішли вже жиди, німці й італійці. Інші національні групи підготовляються. Отже, як бачимо, в Канаді з українською мовою відроджується нова українська людина. Канада — правдива батьківщина різних народів.

А як справа у ЗСА? Тут, покищо, двомовне навчання спрямоване на перевчення неангломовних громадян на англомовних (найбільше еспаномовних на англомовних). Але в цьому процесі — англійщення едукаційними центрами ЗСА — виявились великі недоліки. Покинення своєї культури і своєї мови та перехід на англійське спричинило велику кризу в духовості молодої людини. Така людина втратила свою правдиву ідентичність, а не набула нової, яка могла б вповні її задовольнити. Результатом цього є загублена молода людина, яка підсвідомо шукає свого „я". На це вже звернули увагу деякі американські едукаційні чинники і призадумуються чи не піти слідом за Канадою. Термін „Ethnic Directed Education" стає популярним.

Минулої осені п-і Ксеня Турко як представник Міністерства освіти Альберти відвідала найвищі чинники філядельфійської публічної „Board of Education". Нам було приємно від них почути такі слова: „Якщо українці будуть мати 20 учнів у будь-якій публічній школі, то держава дозволить на двомовне навчання. З добрими надіями ми підготовлялися до дальших кроків. У лютому 1979 року українська група з п-і Турко відвідала і католицьку навчальну систему, познайомивши її з канадським двомовним навчанням. Обмін думками й ідеями дав підставу до дальшої позитивної дії. У той час п-і Турко дала першу показову лекцію у прикатедральній школі у Філядельфії.

А що дальше? Дальше треба було подумати, де б найкраще розпочати двомовне навчання на терені ЗСА, а головно у Філядельфії. Прикатедральна школа, з найбільшим відсотком української дітвори, виявилась найкращою базою для доброго початку. Розпочались розмови з директоркою школи Сестрою Розою, учительками, а зокрема з о. шамбеляном Робертом Москалем, який дуже позитивно поставився до цієї справи.

Першу і рішальну конференцію у справі переходу школи на двомовне навчання назначено на п'ятницю 20-го квітня ц. р. Це була Велика П'ятниця за традиційним календарем. Вона стала початком Воскресення нашого цілоденного шкільництва у напрямі відродження української мови. В цей день рішено перевести прикатедральну школу на двомовне навчання і з українським духом. Починаємо цю дію вже цієї осені від першої і другої кляс.

Присутніми на цій преважливій конференції були такі особи: о. шамбелян Роберт Москаль, який проводив конференцією, п-і Ксеня Турко — від міністерства освіти провінції Альберти — Канада, Сестра Роза — директорка школи, о. Т. Саюк, о. Мельник — прикатедральні отці, Сестри Тарасія, Юліта — учительки, Д. Шуст, С. Конрад, К. Копанайко, В. Мошоносучительки, Я. Федорійчук — учитель, Б. Тудорів — від газети „Америка" і З. Квіт — Пенсильванський університет.

Накінець зацитую слова о. шамбеляна Р. Москаля: „Ми так себе вже розбили, що час себе скупчити бодай в одним. Мусимо піти назустріч вимогам. Щоденне життя дитини має бути в українській мові. Наша ціль існувати, створити добру українську школу і добру українську дитину". За тим покликом о. шамбеляна Москаля, сподіємось, підуть і всі інші цілоденні школи у ЗСА.

В. Качмар

90-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ У ПЕРЕМИШЛІ

Серед історичних пам'яток древньої Руси-України місто Перемишль займає чільне місце. Змаг за збереження його українського обличчя триває від непам'ятних часів поміж українцями і поляками. Місто Перемишль розложилося терасами у підніжжі і на узбіччях широкої та круглої гори, що тягнеться від Карпатських масивів, перериване нерідко долинами рік і потоків. У цих гірських долинах розложилися наші рідні містечка, як: Коростенко, Старява, Хирів, Добромиль, Нижанковичі та інші. А над ними панував колись княжий город Перемишль, як добрий батько та втішався їхнім довір'ям. Перемишль згадується у київському літописі вперше в році 981-му, а проф. М. Кордуба доказує, що в ті часи українське поселення сягало аж поза ріку Вислок, де стояли оборонні городища перемиських володарів. Найсвітлішим сувереном Перемиської Землі був князь Володар Ростиславич, який збудував на замковій горі з тесаного каменя єпископську катедру Св. Івана Хрестителя. Це доказ, що Перемишль мав уже тоді своїх владик. Перемиське єпископство було перше на західньоукраїнських землях. На думку відомого нашого теолога Мелетія Смотрицького, Галицька Русь прийняла християнство вже в 872 році, отже на одне сторіччя скоріше, як Київська Русь. У підземеллях тієї перемиської катедри ховали тіла померших князів, владик і знатних бояр.

Варто згадати про страшну долю катедри Володаря Ростиславича, яка постигла її за часів польського короля Ягайла в 1412 році. Він прогнав українського єпископа з Перемишля, а катедру передав польському єпископові. Цей король, литовець з походження, велів викинути з підземелля катедри тлінні останки князя Володаря Ростиславича та наших владик і бояр. Через п'ять і чверть століття пізніше, тобто в 1945 р., польський комуністичний президент Берут прогнав з Перемишля українських Владик Йосафата Коциловського, ЧСВВ і Григорія Лакоту, яких арештовано та передано Москві, а нашу катедру передано польським монахам чину Кармелітів. Неоціненої історичної вартости архіви, які зберігалися при нашій катедрі, кудись вивезено, правдоподібно поділилися ними Москва і Варшава.

Оті п'ять і чверть століть, тобто час від Ягайла до Берута, це героїчна боротьба українців з поляками за український характер не тільки Перемишля, але і за всю Перемищину. За той час польські займанці польонізували споконвічні українські землі між Вислоком і Сяном, одначе українські мешканці завзято обороняли свої історичні права до предківської землі. Попри всі лихоліття і всі нищівні навали різних окупантів Перемишля, оте древнє наше місто стоїть, катедра українських Владик існує при вул. Тараса Шевченка, хоч під цю пору господарять у ній Отці Кармеліти. Правда, вони за згодою комуністичної влади усувають з неї всі питоменности нашого східнього обряду, як іконостас, ікони тощо, щоб у такий спосіб затерти нашу релігійно-національну ідентичність у Перемишлі. Краківська Академія наук, а радше її Археологічна комісія, звернула особливу увагу на Перемишль, а властиво на Замкову гору, тобто на осідок політичної та адміністративної нашої влади, а зокрема на звалища катедри Володаря Ростиславича. Щож виявили знахідки розкопів, які проводила згадана Археологічна комісія? Ото ж вони доказують (знахідки з IX і X сторіч), що Перемишль це історичне українське місто! Що це місто мало зв'язок з Києвом, а не з Краковом, чи Ґнєзном. Проф. А. Жакі, який керував отими розкопами, сьогодні живе у Швайцарії, а його публікації мають велике значення для наших історичних прав до Перемишля.

Одначе ця стаття має бути присвячена 90-річчю української гімназії у Перемишлі. Яка ж була її передісторія? В 1884 році посол Юліян Романчук поставив у Віденському соймі внесок, щоб у всіх середніх школах у рівнорядних клясах Східньої Галичини (Західньої України) введено замість польської українську мову навчання, якщо цього домагатимуться батьки 25-ох учнів. Цей внесок підтримав також і перемиський єпископ Ю. Пелеш. Поляки виступили проти оснування української гімназії у Перемишлі. По довших дискусіях сойм погодився на створення українських рівнорядних кляс при при польській гімназії. У висліді цієї соймової ухвали австрійський цісар дня 14 липня 1887 р. рішив, щоб у шкільному році 1888/89 була основана в Перемишлі українська гімназія, як рівнорядні відділи при польській гімназії. Дня 10 липня 1888 року віденське міністерство освіти назначило управителем українсь-

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Черінь

ЧОТИРИ СТОЛИЦІ

(16)

„Джянні Скіккі" приємно нагадав нам нещодавно відвідану соняшну Італію. Сюжет цієї опери взято з Дантової „Комедії", але Пуччіні не покарав обманника-Джянні, а навпаки — похвалив його за розум і винахідливість і нагородив багатством. З цієї маловідомої для українського загалу опери всі ми знаємо чудову арію „О, мій татуню"... Між цими одноактівками була одна велика перерва. Публіка розтеклася по просторих фойє, — тут не так тісно, як у американських театрах, де краще й не виходити, бо нікуди поткнутися; ні, тут було куди йти. Можна було навіть вийти на людну вулицю й подихати погожим вечірнім повітрям; можна було купити книжку чи журнал в крамничці. Я купила брошку сьогоднішньої опери „Сім гріхів", вибравши найкращий із гріхів — „Гордощі". На мою думку, це — не гріх, а добра прикмета. Нарешті, в будинку опери було аж три приміщення з їжею: в однім ви могли з'їсти гарячу вечерю (були тут і улюблені мої м'ясні пироги), в другім можна було випити доброго пива — його англійці люблять не холодне, а тепле — а в третім — каву з дуже добрим тортом, і то не з таким „пістним" відрізочком, як тепер подають на українських прийняттях, а у тричі товщим. Ми вибрали це останнє частування — і в дуже добрім настрою дослухали другу частину програми. Виконавці бездоганні, шкода тільки, що нам вони не настільки відомі, щоб оцінити їх мистецтво повністю. Англійці взагалі роблять таке враження, ніби вони безпомилкові — і так скрізь, включно із театром.

При цім треба сказати, що наступного дня ми побували й у театрі музкомедії — в театрі Адельфі на виставі „Айрін", американського авторства, але занглізованій. Серед артистів вирізнявся Джон Блит, що бере участь у серії „Польдарк", популярній в американській телевізійній мережі. Декорації багато дбайливіші, дорожчі, ніж в Америці, актори грають бездоганно. Мабуть, це наслідки англійської скромности й працьовитости, в той час як зіпсовані розкошами американці часто виконують свої ролі недбало й по-аматорськи.

Після вистави ми йшли без боязні світлими, людними вулицями кілька бльоків до найближчого всюдисущого „тубу" (так тут називають підземку) й за яких п'ятнадцять хвилин були в готелі. До речі, про англійську підземку: вона покладена на страшенній глибині й розтікається по всьому Лондоні та околицях. На випадок повітряного нападу, в ній може врятуватись населення цілого міста, чого, на жаль, не можна сказати про міста американські...

Музеї

Коли приїдеш у цікаве, величезне місто, та ще попадеш на чудову погоду — як змусити себе ходити по музеях?! Але ж і обминути їх не можна, принаймні в Лондоні, що своїми музеями славний на ввесь світ. З усіх ми вибрали „порцію" на наші три з половиною дні: два. Один — Бритіш Музеюм, тому, що він уважається найважливішим і тому, що з його бібліотекою наш університет має зв'язки, і я навіть сама писала туди листи й отримувала допомогу; а другий — Музей Людини, антропологічний, через те, що він був недалеко від Бритіш. А по дорозі завітали в Гайд-Парк. Головна мета була — знайти той на ввесь світ відомий „Куток", де в суботу й неділю хто завгодно має право збирати мітинг і виголошувати промови будь-якого змісту, або й без жодного змісту; а слухачі мають таке саме право перебивати промовця, лаяти його й ображати.

У Гайд-Парку повно люду. Лондонці безмежно щасливі з несподівано теплої погоди. За кілька пенсів винаймають лежак і на ньому спочивають і навіть пробують запалитися. В парку велике озеро, по нім плавають човни, чимало людей купаються. В каварнях над озером п'ють чай із тортом, скрізь вікна на всю стіну любуються краєвидами. Ми шукаємо славетного „Місця для Рецитацій". Питаємо зустрічних:

— Скажіть, будь-ласка, де „Speaker's Corner"?

— Я точно не знаю. Здається, в той бік.

Йдемо, йдемо... Вже ноги болять, а того „корнера" нема та й нема. Питаємо знову:

— Скажіть, будь-ласка, де „Speaker's Corner"?

Посилають у протилежний бік! Ми не врахували, що англійці всі скупчилися біля озера, а по алеях ходять такі ж недотепи, як ми, шукаючи вчорашнього дня... Але не мають мужности признатись, що не знають, і баламутять нас.

Нарешті, знайшли. Ми вже бачили, що в кінці парку скупчилось багато люду, і то не в однім місці, а купками, бо там було декілька трибун, і з кожної хтось промовляв, і хтось його слухав. А кому не вистачило трибуни, „проповідував" і з рівного місця. Багато було півбожевільних кликуш, таких, як і в нашім місті ходять вулицями та ні з того, ні з сього починають репетувати про кінець світа й страшний суд.

На одній із трибун, під червоним прапором, помовляв комуніст.

— Як ви назвете людину, що валяється на канапі й нічого не робить? Паразит, чи ж не правда?

— Авжеж, правда! — закричав натовп.

— Отож, це й є капіталісти. Вони нічого не роблять, а визискують трудящих. — легко перевів комуніст логіку на свої рейки. Егеж, — подумала я, довго він капіталістом не буде, якщо лежатиме на канапі. Але що з таким говорити, коли він все це добре знає? Він заробляє свої гроші в цей спосіб...

На другій трибуні патетично розмахував рукавами соціяліст. Він не визначався ораторським талантом, і дуже швидко його стали засвистувати:

— Ти брехун! Забирайся з трибуни!

Більшість сприймала ці виступи, як безкоштовний балаган, але мабуть було тут і дещо серйозніше.

В цім кутку ходило з десяток добродушного вигляду „боббі" з дубинками, але в хід їх не пускали.

В „кутку" було навіть дві демонстрації: одна — іранців, проти Шаха та американських імперіялістів, а друга, більша — індуська. Індуси роздавали проклямації, спрямовані проти уряду Джанати та проти кастової системи, що її підтримує уряд. Демонстрація вимагала людських прав для „недоторканих" і обвинувачувала навіть „святого" Маґатму Ґанді в ворожім ставленні до „недоторканих", бо він був за збереження кастової системи.

Британський Музей, з його лютими на вигляд левами, дуже гостинний. Як і в усіх музеях Лондону, вхід вільний. В кожній залі стоять службовці, по вінця наснажені знаннями, і як що спитаєш, можеш пожаліти, бо отримаєш у відповідь півгодинну лекцію. Прекрасне мистецтво — картини, скульптури, археологічні знахідки — поєднане тут із наукою, розташоване в історичній послідовності й підґрунтоване докладними анотаціями. В Музеї зберігається безліч державних документів, в тім числі — Маґна Карта, щоденник адмірала Нелсона... При вході я спитала, де бібліотека, і замість відповіді, отримала запитання: „Котра?" А я знаю, котра?!! Побачивши моє замішання, службовець підказав: „Королівська бібліотека?" Я поспішила згодитись, і він показав напрямок. Основою цієї бібліотеки стали книжки короля Джорджа III. В ній рідкісні манускрипти й інкунабули: штудерно розцяцьковані манускрипти Корану, жидівські святі книги, 1455 року Біблія Ґутенберґа, виставка мап. На мапі 1842 року ми відшукали „Кеів" і Одесу. Біля „Кеіва" — ілюстрація: човен через Дніпро — і церква на тім боці. Була виставлена колекція комічних, карикатурних мап, і нам було цікаво подивитись, як уособлювались рельєфи ріжних країн у 1877 році: Еспанія — як жінка з розставленими колінами, Італія — також жінка лежма, Німеччина — лицар у панцирі, Росія — восьминіг, що засягає своїми щупальцями на сусідні території... Це дає уяву про міжнародню ситуацію! А на мапі 1899 року — писаний красень-цар Олександр попирає ногою Туреччину. Побачили ми й деякі документи Генриха VIII, послухали шмат лекції про Андре Марвеля, й перекусили в музейній кафетерії, де ціни були неймовірно низькі: м'ясний пиріг — 20 пенсів (40 центів), тістечко в тій же ціні.

Антрополігічний музей мав виставку про Ємен. Було відтворене село, з хатами, вулицями, навіть із синтетичними запахами пилу, сіна й сухої городини, що стояла в кошах: родзинки, ячмінь, біб. Все це підсилене звуковими ефектами: чути, як мелють каву, співають весільні пісні, сваряться. Вистава була споруджена в 1975 році для Ісламського фестивалю й доживала вже свої останні дні. На зміну їй поставлять виставку про Капітана Кука.

[Продовження буде]

Річні Збори Відділів КУК у Канаді

Вінніпеґ, Канада (КУК). — На Річних Зборах 25-го квітня ц. р. обрано нову Управу Відділу КУК у Гамільтоні в такому складі: Б. Кульчицький — голова, І. Кубрак — 1-ий заступник голови, д-р І. Чорнейко — 2-ий заступник голови, В. Садівський — секретар, О. Садівська — англомовний секретар, інж. Р. Стахів — скарбник, Б. Співак — культурно-освітній референт та Р. Самотулка — культурно-освітній референт, С. Перожак — зовнішні зв'язки, І. Бойко — референт української преси, Н. Кульчицька — референт молоді, М. Пилипюк і М. Гловка — суспільна опіка. До Контрольної комісії увійшли: З. Кобилянський, А. Хомяк і Н. Джулинський. Представники до Об'єднання Народів Східньої Европи під СССР: В. Роєнко і І. Бойко. Дорадча рада: д-р Ф. Мартинюк, Т. Ружицька, адв. Е. Федак, інж. В. Мороз, М. Німчук, П. Копачівський, Н. Ольховий і Т. Марунчак. Фінансова комісія: інж. Р. Стахів, Л. Максим, А. Добко і М. Главка.

Відбулись також Річні Загальні Збори Відділу КУК в Судбурах, 27-го квітня ц. р. обрано нову Управу Відділу КУК на 1979/80 в такому складі: М. Кціковський — голова, В. Самагальський — заступник голови, В. Процюк — секретар, Галя Коломиєць — англомовний секретар, О. Сус — скарбник та члени: Р. Барицький, М. Лазарович і І. Гриньків. До складу Контрольної комісії увійшли: Г. Савків — голова, І. Гидз — заступник голови та Т. Дзюба — член.

У Канорі, Саскатун, відбуто рівнож 19-го березня ц. р. Загальні Річні Збори, на яких обрано нову Управу Відділу КУК у такому складі: С. Кобринський — голова, Н. Ортинський — заступник голови, Евгенія Гречка — секретар, В. Мисак — скарбник і члени Управи: Ірена Лазурко, Тіна Ременда, д-р А. Данильчук, Петруся Котик і Маруся Деров. До складу Контрольної комісії увійшли: К. Лазурко, С. Гулка і Анна Стінка

Можливості канонізації сестри М. Т. Дем'янович

Сестра Міріям Тереса Дем'янович

Конвент Стейшен, Н.Дж. — У нюаркській газеті „Стар Леджер" з 24-го травня ц.р., появилася інформація кореспондента Моніки Маскі, що можливості канонізації сестри Міріям Тереси Дем'янович, Чину Сестер Милосердя ім. св. Єлисавети, зробили великий поступ із цією хвилиною, коли то за директивою Ватикану, в присутності 25-ох представників стейтового медичного бюра і монахинь, ексгумовано, перевірено і перенесено тлінні останки сестри Міріям з цвинтаря Святої Родини до нової крипти в каплиці Чину Сестер Милосердя у Конвент Стейшен. Якщо сестру Міріям Терезу канонізують і вона стане святою — вона буде другою тут народженою в Америці жінкою і другою з Чину Сестер Милосердя, яка зазнала такої почесті. Першою була свята сестра Анна Сітон, яку канонізовано в 1975 році. Процедура ексгумації тлінних останків сестри Міріям відбулася приватно.

Кореспондентка Маскі пише, що нюджерська кандидатка на святу народилася 26-го березня 1901-го року в Байоні, Н.Дж., у „рутенській й греко-католицькій родині" (отже, правдоподібно вона галичанка чи з Закарпаття), де було п'ятеро дітей.

Після закінчення початкової публічної, а відтак середньої школи, вона, навчаючись у коледжі св. Єлисавети в Конвент Стейшен, здобула диплом бакалявра з англійської літератури. У лютому 1925-го року, склавши новіціятські обіти, вона вступила до манастиря Сестер Милосердя, після цього проживши тільки два роки. Останні обіти вона вже склала на смертній постелі, бо померла на запалення очеревної після операції мигдалків і сліпої кишки. Сестри в манастирі твердять, що її смерть не наступила з фізичної причини — „вона була тільки нагодою, а не причиною смерти". Існує переконання поміж сестрами і священиками, що в неї „існувала така велика любов до Бога", що вона вже довше не могла жити, як часто це можна вичитати в життях святих.

У 1948 році створено Лігу Молитви ім. сестри Міріям Тереси з тією метою щоб дорогою молитов і праці членів цієї Ліги промостити дорогу „справі" сестри Міріям.

Книжка авторства сестри Міріям п.з. „Духові есеї", опублікована по її смерті, свідчить про її незвичайно глибоке духове життя і її працьовиту й наполегливу творчість. Редактором цієї книжки був брат сестри Міріям Тереси, сьогодні вже покійний монсеньйор Чарльз Дем'янович, колишній парох церкви св. Марії у Ратерфорді.

Проте, не тільки серія есеїв сестри Міріям Тереси пройнята незвичайною релігійно-духовою вартістю, але й тексти цих писань, що їх вона обдумувала для конференцій, які відбувались кожної п'ятниці в манастирі поміж новіціятками. Одна зі Сестер Милосердя заявила, що саме ця духова глибінь сестри Міріям Тереси враз із її прикладним життям та отримання різних ласк та виздоровлень, які відбулись за її заступництвом — відкрили її дорогу до канонізаційного процесу в 1945 році. У 1954 зібрано комплект її творів та свідчення про її характер. Дальшим кроком до її канонізації була ексгумація, а тепер черговим етапом до визнання її святою — буде її беатифікація. Сестри твердять, — пише Моніка Маскі, — що після смерти сестри Міріям Тереси сталися два чуда, завдяки молитвам про її заступництво.

У Гюстоні постала „Рідна Школа"

Пожвавлення українського культурно-освітнього та суспільного життя, вказує на важливу діяльність новозаснованої „Рідної Школи" в Гюстоні, Тексас. Довгоочікувана школа безперечно відограє важливу ролю у житті української громади в Гюстоні. Бож школа діє не лише як виховно-освітня інституція, але також як український центр, який об'єднує усіх українців в околиці.

Бажання заснувати „Рідну Школу" існувало вже довший час, але брак фондів не дозволив здійснити цієї мети. Перші зорганізовані зусилля створити нинішню „Рідну Школу" почалися у лютому 1978 року і тривали до серпня цього ж року. Батьківський комітет — пані: Ірл, Филенко та Віллакорти по довгих пошукуваннях знайшли для цієї школи приміщення в школі св. Єрома в Гюстоні. Кошти за кожне щосуботнє вживання цього приміщення покривають учнівські шкільні оплати та жертвенні дари Українсько-Американського Культурного Клюбу.

Сьогодні „Рідна Школа" нараховує 23 учні, які є поділені за віком на дві групи: молодші (5-9 років) вивчають українську мову, мистецтво та музику; старші (12-17 років) вивчають українську мову, літературу, географію та історію України. Всі учні можуть вивчати українські танці під керівництвом п-ни М. Мацько та п-ни М. Ущак.

Учителі: Х. Віллакорта, Г. Филенко, Л. Ерл, д-р Л. Бемко, О. Головка та Л. Боднар-Балагутрак (перше півріччя) стараються пристосувати лекції до індивідуальних потреб.

За такий короткий, але творчий час свого існування „Рідна Школа" влаштувала ряд імпрез: „Ялинка" відбулася у різдвяний час, 22-го січня, а також влаштовано Шевченківську академію силами учнів цієї школи.

Українська громада твердо вірить, що новостворена „Рідна Школа" в Гюстоні, маючи зрозуміння серед батьків, зможе розбудуватись і бути центром росту української свідомости для їхніх дітей.

ЮВІЛЕЙ ІНЖ. Р. РАКОВСЬКОГО

(Закінчення зі стор. 1)

Інж. Роман Раковський дякує о. д-рові Володимирові Ґавлічеві за привітання

кресоюючи великий вклад праці в розбудову українського посідання так на Рідних Землях, як і на тутешньому терені, промовець від імени ЦУКА висловив Ювілятові подяку за його віддану працю, назвавши його „людиною великих шляхетних прикмет, великих досконалостей і точностей".

Група бандуристів: Олесь Фурда, Володимир і Ївась Леніцькі, Ліда Чорна і солістка п-і Валя Наливайко — виконали кілька пісень, при супроводі фортепіяна п-ни Христі Карпевич.

Після виступу сольоспівця В. Наливайко, привітав Ювілята мгр Іван Базарко від Українського Конгресового Комітету Америки. Екзекутивний директор УККА подав коротку характеристику інж. Романа Раковського, людини, „яка своїм знанням і своєю твердою працею є людиною на своєму місці". За 28 років свого існування Української Кредитова Кооператива „Самопоміч" стала однією із перших з-понад 30-ох кооператив, — продовжував бесідник. Позитиви цього вечора, це численна участь у святкуванні 80-ліття інж. Р. Раковського представників ряду наших організацій і громадян, які так численно прийшли, щоб гідно вшанувати Ювілята. Прикінці свого привітального слова, мгр Іван Базарко вручив Ювілятові Грамоту Подяки від УККА, він бо був платником національного датку понад 30 років. Пройдений шлях інж. Р. Раковського повинен бути дороговказом для нашого молодого покоління.

Радник Богдан Ластовецький — голова Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" накреслив життєвий шлях Ювілята, зараховуючи його до вояків, „які хотіли виграти наші змагання на економічному полі". Він згадав про всі етапи кооперативної праці Ювілята у Львові, як також, про великий його вклад праці в розбудову ФКК „Самопоміч" в Ню Йорку, яка під цю пору нараховує 24,5 мільйона долярів майна.

Наш Ювілят, це „великий український патріот, який не шукає для себе слави, — сказав Б. Ластовецький. Кінчаючи своє вітальне слово від ОУА „Самопоміч", він привітав Ювілята і від усіх львов'ян, побажавши йому й його дружині діждатися повороту на Вільну Україну.

Інж. Євген Івашків привітав Ювілята від Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку. Він подякував йому в імені усіх організацій за велику пророблену роботу на терені Ню Йорку, за це що Ювілят причинився у великій мірі до збудування тут фінансової твердині „Самопомочі", яка допомагає нашій школі, церкві, молодечим організаціям, Пластові й СУМА, та усім українцям, які цієї фінансової допомоги потребують. „Самопоміч" дала гроші на спровадження дружини Валенти на Мороза Раїси й їх сина. Це така наша „Самопоміч" і такий наш інж. Р. Раковський,продовжував Є. Івашків. Вітаючи Ювілята в імені великої нюйоркської громади, він висловив від усіх подяку за цю велику й взірцеву працю,але як голова КОАУО, він заявив, що „на емеритуру Ювілята таки не відпускає".

Отець д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, парох і ігумен церкви св. Юра, привітав Ювілята від парохії св. Юра і Чину св. Василія Великого, і звернувши увагу на достойну зібрану публіку він ствердив, що український нарід вміє оцінити тиху працю, здавалось би невидну. У житті кожної людини вирінають думки, чому приносити жертву, трудитися для добра громади. Цей ювілейний вечір доказав, що працю для громади, народ шанує і віддає свою людську заплату.

Д-р Іван Флис пригадав Ювілятові, що тому 25 років, коли інж. Раковський намовляв його стати адвокатом „Самопомочі", то він вагався, чи йти на працю до „Самопомочі", чи йти в русло американського життя і забути про все. Послухавши інж. Раковського, Іван Флис став працювати для української громади, а за 25 років його обрали предсідником Українського Народного Союзу. Жартуючи, І. Флис сказав, що і ворогів має Ювілят, які йому не забудуть, що за його порадою і вказівками сьогодні Флис є предсідником УНСоюзу.

Група бандуристів зі сольоспівом В. Наливайко знову виконали дві пісні, а відтак син Ювілята Ігор Раковський в імені родини, внуків, і правнука подякував усім, що прийшли привітати його батька. Він підкреслив, що його батьки, це „люди, яким ми завдячуємо, що ми не засимілювалися. Це доказ, що ви шануєте тих людей, які ціле життя віддали для громади. Мій батько завжди мені пригадував, що коли ми будемо мати свою церкву й свої організації то ми зможемо встоятися". Подякою для усіх, мусів Ігор Раковський залишити учасників ювілейного святкування.

Ікер пригадав вельмишановному Ювілятові про свое сусідство з табору „Орлик" в Берхтесґадені та побажав йому, щоб він так само „пішов на пенсію", як пішов редактор - емерит „Свободи" Антін Драган, який на пенсії ніби є, але в редакції сидить.

Інж. Роман Раковський, подякувавши усім за участь у ювілейному бенкеті, а в першу чергу адв. Романові Гуглевичеві, ініціяторові й голові святочного Комітету — згадав дещо про свій пройдений шлях — про свою працю в Ревізійному Союзі, як то він часто возом їздив на контролю наших кооператив і на цій праці придбав собі улькус, який аж в ЗСА тріс. Він дякував д-рам Ярославові Восвідці і д-рові Климентієві Розгинському за їх лікарський догляд під час операції. Переходячи до справи „Самопомочі", то Ювілят заявив, що він завжди старався, щоби члени мали найбільшу користь зі своєї кооперативи, тобто, догідні позички на всякі потреби, а головно на закупівлю мешканевих будинків. Останньо підвищено забезпечення членів до 2,000 долярів. Під цю пору „Самопоміч" має 5, 650 членів, які є навіть в Ізраїлі, Франції і Чіле. Він висловив велике признання для своєї дружини, яка створила це родинне вогнище, що „ми маємо двох синів, 5-внуків з яких ми є горді. Усі вони є членами „Самопомочі" і одного правнука".

Він сказав, що мавши 6 років прислуховувався до розмов про кооперацію свого діда о. Йосифа Раковського в селі Єгивечі.

Ювілят ще раз подякував адв. Р. Гуглевичеві, який очолював святочний ювілейний комітет за гарно уряджене свято, а приятелям і співробітникам, за допомогу в його праці.

Ряд привітів наспіло від українських організацій.

Отець Володимир Базилевський привітав Ювілята від православної катедри св. Володимира Великого, згадавши про добрі прикмети інж. Р. Раковського, який навіть у трудній ситуації не виходив з рівноваги. Молитвою „Богородице..." закінчили присутні, яких було 228 осіб приємну ювілейну зустріч з інж. Р. Раковським і його дружиною. „Многая літа" — пролунало в Українському Народному Домі в Ню Йорку на довгі роки дальшого трудолюбивого життя для заслуженого українського кооператора.

ПОДЯКА

Складаю 50.00 долярів на Патріярший Фонд, щоб цією дорогою подякувати Всім, за участь в похоронах мого МУЖА і БАТЬКА

бл. п.

ОСТАПА КОРОПЕЯ

Дякую за многі листи-картки з висловами співчуття, за квіти, пожертви на Служби Божі, на Фонд Будови Церкви Пресвятого Серця Христового в Джерсі Сіті. Дякую за пожертву на політв'язнів, Патріярший Фонд і на Гарвардський Центр Українських Студій.

Нехай Всещедрий Господь, благодарить Всіх Своїми ласками.

ДРУЖИНА І ДІТИ

Ділюся сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 2-го червня 1979 р. у Мінеолі, Л. Ай., упокоївся в Бозі мій Дорогий ЧОЛОВІК

бл. п.

ПЕТРО БУХТА

нар. 1907 р. у с. Купчинці, пов. Тернопіль, Україна.

ПОХОРОН відбувся 6-го червня 1979 р., на цвинтарі Holy Rood, Westbury, N.Y.

У глибокому смутку:
дружина — ЕЛІЗАБЕТ
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні
та багато Приятелів

В неділю, 10-го червня 1979 року на цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.
на МОГИЛІ о. ЗИНОВІЯ ПАВЛОВИЧА і Його дружини НАДІ СЕМКІВ
відправиться
ПАНАХИДА
В ШІТДЕСЯТЛІТТЯ СМЕРТИ
нашого Незабутнього БРАТА й ВУЙКА

бл. п.

ЛЮБОМИРА М. СЕМКІВ

абсольвента Української Академічної Гімназії у Львові, який у рядах УГА зложив своє молоде життя на невгасаючому жертівнику України.

Родина

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що дня 6-го червня 1979 року, після довгої і важкої недуги, померла в лічниці в Римі, Італія

бл. п.

ОЛЬГА з ФЕДАКІВ КОНОВАЛЕЦЬ

вдова по Першому Голові Проводу Українських Націоналістів сл. п. Полковникові Євгенові Коновальцеві.

ПОХОРОН відбудеться в дні 9-го червня 1979 року, о год. 8-ій ранку на цвинтарі Верано в Римі.

Респектуючи останню волю Покійної, не подаємо Її життєвого шляху.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

СОФІЯ МЕЛЬНИК
і
ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

НАЙБІЛЬШИЙ ПОКУПЕЦЬ...

(Закінчення зі стор. 2)

країною поселення і країною, громадянами якої ми стали, загально кажуть — добрими. І тут зустріли ми американську бюрократію. А раніше — ледве чи зустріли в такому виді, як привикли бачити в Европі. Ми побачили, а як не побачили, то нас учили (як ось цього коментатора вчив його перший працедавець в Півн. Каролайні, адвокат, стейтовий сенатор, а потім конгресмен у Вашінгтоні). Американський патріотизм більше стейтовий чим федеральний, то стейтові урядники втішаються більшим респектом, центральний уряд, ще з часів перед Революцією, був представником британського короля проти якого був ресентимент американських колоніялістів і з тим все лучилось певне підозріння і недовір'я, як до можливого знаряддя диктатури; федеральні посади були з початку (особливо за през. Джексона) нагородою за політичну піддержку („спойлс систем" — система добичі), і хоч цю систему формально скасовано законом про Цивільну службу (сперту на засадах рівности з перевагою кваліфікації), то збереглося в народі переконання, що державна посада, це головним чином засіб заробітку, сповнення життєвої філософії „робити гроші" („мейк мані"). Ця філософія знаходила добру нагоду здійснювання, коли федеральний уряд зростав числом своїх робітників, а особливо коли, в час Другої і В'єтнамської війни, нагода добре заробляти прямо або посередньо через державні установи так дуже зросла. Не тільки як зарплата, але як „прихована добич".

З усіх федеральних установ, „Джі-Ес-Ей" (GSA) була і є найкращим середовищем для таких „правих і лівих" заробітків. Там є оборот грошей і виплати на всі боки основним, щоденним змістом діяння. Там пливуть мільйони й мільйони долярів з державної скарбниці в руки купців, промисловців та інших підприємців — бизнесменів, з тих п'ятьох більйонів долярів, які призначені до їхньої диспозиції щорічно. Як принадно і як відносно легко спрямовувати потік тих долярів не завжди туди, куди вони повинні бути спрямовані, а передусім у власну кишеню. Тепер, коли часописи, конгресові комісії і спеціяльний відпоручник Департаменту юстиції розслідують справу надужиття в „Джі-Ес-Ей", виходять на яв десятки спритних метод господарювання державними грішми для власної користи. Найпопулярніший спосіб — це так звані „кікбекс", які платили підприємці урядовцям, які давали їм державні контракти, у відповідній частині того контракту. Ось, наприклад, два обвинувачені контрактори призналися, що протягом останніх трьох років виплатили урядовцям біля двох мільйонів долярів за контракти, які, очевидно, дали їм багато більше.

Дуже популярні теж фіктивні або невиконані контракти, тобто виплачувані рахунки за зовсім не виконані роботи. Навіть у будинках „Сі-Ай-Ей" — Центральної Розвідчої Агенції — один контрактор дістав зарплату за викладення підлоги плитками вартости на один мільйон, як записано в контракті, але зробив роботу вартости на 200,000 дол. Подібно заробив маляр в Департаменті торгівлі і т. д. і т. д. Кредитні карточки, на які можна було купувати на рахунок цієї Агенції, були теж у вічному русі, бо ними користувались урядники купуючи всячину для власного вжитку, включно до телевізорів, холодильників.

Очевидно, найкраща нагода заробити „на бік" була при нагоді багатомільйонових будівель. Тепер Сенатська комісія „заморозила" дальші будівлі на цей рік вартости на один більйон. Вже докладно обчислили, що досі доведені шкоди з таких „лівих" інтересів виросли до поверх дев'ятьох мільйонів, а можливі річні надужиття в цій Агенції можуть сягати сто мільйонів. Страх поширився не тільки в Агенції „Джі-Ес-Ей", але й по других установах і тепер публічно ставлять питання не тільки про грошову сторінку, але й про моральний аспект американської бюрократії. Шеф скомпромітованої Агенції, з мудрим іменем Соломона зрезигнував, а коли його запитали, чи можливо поправити цю ситуацію, то він видав Соломоновий вирок: „Ні!"

ВЗАЄМОВІДНОШЕННЯ...

(Продовження зі стор. 1)

Трудність полягає в тому, — звітував дальше мгр І. Базарко, — що „опіка" УККА Валентином Морозом обмежується до пересилки йому призначеної для нього кореспонденції та принагідних контактів з ним, але УККА не має відношення і впливу на полагоджування тієї кореспонденції. Такі справи, як помешкання та виступи полагоджує сам Валентин Мороз із дорадниками і помічниками свого власного вибору. У найближчих днях він відвідає Канаду в порозумінні з Комітетом Українців Канади, а 15-го червня виїде на двотижневі відвідини в Західній Европі і там співпрацюватиме з місцевими українськими установами, що є поза засягом УККА. З початком липня Валентин Мороз уже мав би перейти на працю професора-відвідувача в Гарварді.

Під час довшої дискусії над звітом та виясненнями мґра І. Базарка були докори—не на адресу УККА— що поодинокі угруповання використовують УККА як „параван", щоб, мовляв, монополізувати Мороза і його популярність в громаді,висловлено деякі завваги щодо поведінки Бориса Потапенка, платного директора Бюра Прав Людини СКВУ у Ню Йорку, якого В. Мороз вибрав собі на свого секретаря і перекладача, та заторкнено ряд інших справ,зв'язаних з В.Морозом і його влаштуванням та виступами.У цій же дискусії та у відповідях вияснено, що Валентин Мороз тільки в першому тижні після його звільнення і приїзду до Ню Йорку перебував під опікою УНСоюзу в порозумінні з Державним департаментом у Вашінгтоні, який в цих перших днях опікувався звільненими дисидентами. Але після тих перших днів урядової опіки, чи — як у випадку Мороза — опіки УНСоюзу в порозумінні та за згодою Вашінгтону, звільнені стали цілком вільними людьми, які можуть потребувати допомоги, але виключно вони самі є панами своєї волі і долі та можуть жити, працювати і поводитись як самі собі того бажають. Коли ж мова про Мороза, то дехто з дискутантів потвердив з власного досвіду те, що Мороз сам сказав про себе: „ніхто не потрапив переробити мене там, ніхто не переробить мене і тут". Все це має і матиме на увазі УККА і УККА завжди готовий піти на зустріч побажанням В. Мороза та йому допомагати в кожному відношенні і в кожній ситуації. Справу цього взаємовідношення УККА з'ясує в порозумінні з Морозом та її своєчасно проголосить.

Справа фондів для чи ім. Мороза

У дебатах над справою взаємовідношення з В. Морозом окрему увагу приділено справі збірки фондів для Мороза чи в його імені. Реферував цю справу, не скриваючи свого докору, новообраний президент ЗУАДК д-р Олександер Білик. Очевидно, що справа фінансової допомоги Морозові є суто харитативного порядку і цей порядок та повна звітна відповідальність перед громадою будуть збережені тільки тоді, як усі збіркові акції на ту ціль будуть скоординовані в покликаній до цього централі, якою є ЗУАДК. Відповідний заклик ЗУАДК у цій справі був своєчасно проголошений, але УККА на жаль, ще в цій справі не забрав голосу і повинен вчинити це негайно, що й рішено.

Політичні акції у Вашінгтоні і світі

Про політичні акції у Вашінгтоні і світі звітував президент УККА проф. Лев Добрянський, зупинившись зокрема на характеристиці своїх відвідин в Національній Китайській Республіці на Тайвані. Звітодавець з вдоволенням згадав також і про збільшуване зацікавлення українською визвольною проблематикою в комуністичній Китайській Народній Республіці, пропонуючи поділ функцій для використання всіх наявних сил у користь української визвольної справи. Звітуючи про його акції у Вашінгтоні, проф. Добрянський згадав про добрі вигляди на схвалення в Конгресі резолюції в обороні нищених і переслідуваних окупаційним режимом Церков в Україні та про заходи для відповідного відзначення Тижня Поневолених Націй, резолюцію про який Конгрес ЗСА схвалив 17-го липня 1959, отже точно 20 років тому.

Фінанси УККА

Із приготованого касиром УККА пані Уляною Дячук порівняльного з минулим роком фінансового звіту (за час від 1-го січня до 31-го травня) виходить, що в цьому році впливи до каси зменшилися, а видатки збільшилися. І так: у цьому році за перших п'ять місяців до каси УККА вплинуло тільки $31,080.77 (у порівнянні з впливом $40,280.17 в тому самому часі минулого року), а видатків було $64,301.64 (у порівнянні з $58,562.85 минулого року). Збільшені видатки частинно зв'язані з виступами Валентина Мороза. Наприклад зустріч Мороза у Вашінгтоні коштувала УККА кругло 1,200 долярів. Мґр Базарко вважає, що такі зустрічі, що коштують багато труду і гроша, навряд чи мають такий політичний ефект, як цього можна б очікувати. Екзекутива УККА очікує, що посилена акція збірки Національного Датку до Народного Фонду УККА в другій половині цього року основно поліпшить теперішню фінансову ситуацію.

Мґр І. Базарко погодився продовжувати свою працю

На порядку суботнішніх нарад Екзекутиви УККА була також справа зголошеного адміністраційним директором УККА мгр Іваном Базарком його відходу на емеритуру з днем 1-го липня ц. р. На загальне побажання і прохання Екзекутиви та з уваги на брак відповідного наступника (д-р В. Душник рішуче відмовився від перебрання того посту), мґр Іван Базарко погодився продовжувати свою працю на тому відповідальному пості, але не довше, як до чергового Конґресу в наступному році.

Інші справи

На закінчення цих нарад Екзекутиви УККА, що його приспішено з уваги на великий Український Фестиваль в Ню Джерзі того дня, обміркувано ще справу проголошеної вже збірки фондів для СКВУ, рішено підписати відповідне домовлення-контракт із новозаанґажованим директором Інформаційного Бюра УККА у Вашінгтоні, прийнято Асоціяцію Українців Америки і Українську Спортову Централю на членів УККА та розглянено деякі інші актуальні справи, включно з наспілою кореспонденцією.

90-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ...

(Закінчення зі стор. 2)

кої гімназії проф. Академічної Гімназії у Львові Григорія Цеглинського. А в 1895 році цісар призначив проф. Г. Цеглинського самостійним директором цієї української гімназії. Вона тоді називалася Цісарсько-Королівська II Гімназія у Перемишлі. Перемиська українська гімназія завдячує дир. Г. Цеглинському свій розвиток, бо це був у тому часі найкращий педагог, письменник, драматург і громадський діяч. Він до безтями любив молодь, умів до неї підійти, часто у складних життєвих ситуаціях молоді вмів промовити їй до серця і розуму. З печаттю того незрівняного педагога Г. Цеглинського перемиська гімназія протримала майже до 1939 року. Дир. Г. Цеглинський був не тільки блискучим педагогом-виховником, але також і ревним громадським діячем. Тому в перших загальних тайних виборах до віденського сойму 1907 році жителі Перемиської землі вибрали йоого послом.

Після Г. Цеглинського директором гімназії у Перемишлі став проф. Северин Зарицький, а потім аж до 1939 р. по черзі нашою гімназією управляли: А. Алиськевич, Роман Гамчикевич, М. Грицак, Ф. Мелянко, Денис Лукіянович, С. Бобеляк, М. Федевич, Р. Дубляниця, а від 1932 р. до 1939 р., себто до її кінця, директором був С. Шах. У тому самому часі, за 50 років існування нашої гімназії, навчало в ній понад 90 професорів. Брак місця, щоб поіменно всіх вичислити в оцій скромній статті. Живуть ще: проф. Тадей Ростковач, проф. Теодор Ставничий і проф. Володимир Зубрицький у Львові. Годиться теж відзначити, що від 1896 до 1939 року українську гімназію у Перемишлі закінчило 2,400 абітурієнтів. Вихованці перемиської гімназії у Визвольній боротьбі в 1918-20 роках дали багато чільних та ідейних стрільців і старшин у всіх формаціях українських збройних сил. Згадати хоча б старшин УСС: Артимович, Дзіковський, Купчинський, Угрин Безгрішний, Фільц, капелян о. Пшепюрський, а у Київських Січових Стрільцях були: Андрух, Воєвідка, два Домарадські, Дашкевич, Зиблікевич, два Чмоли, Чиж та Федь Черник. В УГА боролися: Д. Паліїв, Селезінка, Арійо, Хроновят, Молецій, Хробак, Підгірний та багато інших. Не можна поминути мовчанкою, що під Крутами поляг геройською смертю студент перемиської гімназії Пипський!

У часі Другої світової війни, зокрема після 1945 року в Перемиській землі проходили завзяті бої УПА з польськими військовими відділами.

У 1870 році основано в Перемишлі жіночу вчительську семінарію, а в 1895 завдяки о. Кордасевичеві — Український Дівочий Інститут, до якого висилано на навчання також дівчат зі Східньої України. З колишніх професорів живе ще дир. Леонід Бачинський, а зі жіночої семінарії пані проф. Клементина Кульчицька. Існувала ще в Перемишлі школа ім. Шашкевича та народня українська початкова школа ім. Св. Отця Николая, яку заснував владика Йосафат Коциловський. Всі українські школи в Перемишлі сповнили велике своє завдання як у навчанні, так і теж у виховній площині. Не можна поминути мовчанкою існування у Перемишлі Духовної Семінарії, в якій навчалися студенти теології від 1781 аж до 1944 р., з якої вийшли не тільки добрі священики нашої Церкви, але й ціла низка визначних діячів і просвітителів народніх українських мас.

Єпископ Снігурський зорганізував і вдержував катедральний хор у Перемишлі, що проіснував 58 років. Цей хор дав перший у Галичині концерт у пошану Тараса Шевченка в Перемишлі, на якому вперше проспівано наш національний гимн — „Ще не вмерла Україна". Це сталося у княжому Перемишлі в 1865 році.

Щоб віддати пошану нашому княжому Перемишлеві та з вдячністю згадати наші українські школи в цьому місті в минулому, нашу Церкву, яка так багато зробила в Перемиській землі, землячтво „Перемищина" влаштовує З'їзд бувших учениць, учнів і колишніх жителів Перемишля і Перемиської епархії на Оселі УНСоюзу Союзівці в днях 9-10-го червня 1979 року. Яка ж ціль цього З'їзду? В першу чергу віддати нашу шану всім тим, які в минулому поклали тривкі основи для ствердження української ідентичности цієї нашої землі. З'їзд цей скріпить також наш духовий зв'язок із нашим Перемишлем, що існує, бореться і переможе! Вкінці цей З'їзд повинен теж скріпити і нашу дружню єдність. Тому запрошуємо сердечно Вас, Дорогі Земляки, всіх всечесних Отців, учительок і вчителів українських шкіл у Перемишлі, всіх учениць і учнів тих же шкіл, як і теж усіх колишніх жителів Перемишля і Перемищини.